

F O R U M
H U M A N I S T Y C Z N E

przy współudziale:

Instytutu Etnologii i Antropologii
Kulturowej UJ w Krakowie
Instytutu Historii i Stosunków
Międzynarodowych UWM w Olsztynie
Pracowni Badań nad Pamięcią Zbiorową
w Postkomunistycznej Europie
UMK w Toruniu

zaprasza na jubileuszową X konferencję naukową
z cyklu *Colloquia Humaniorum*
pt.

Teoria w humanistyce – humanistyka w teorii

PENSJONAT „ZŁOTY STRUG” W PLUSKACH k. OLSZTYNA
27-29 października 2014 r.

W dobrym micie jest zawsze jedna opowieść elementarna, wokół której zbudowany jest cały świat. W humanistyce są dwie konkurujące ze sobą opowieści: jedna dotyczy teorii w humanistyce, druga – humanistyki w teorii. Historia Forum Humanistycznego nie jest jeszcze może mityczna, ale jubileusz dziesiątego spotkania jest dobrą okazją do namysłu nad pytaniami nieustannie towarzyszącym naszym kolokwium: jaką rolę odgrywa w praktyce humanistów teoria oraz w jaki sposób owa praktyka jest dziś metafizycznie refleksyjna?

Użyteczność dyskursów teoretycznych jest dziś oczywista dla każdego adepta humanistycznych bojków. Jako znak naukowości, prawdziwie akademickiej roboty, teorie stanowią pole niekończących się spekulacji, dywagacji, dyskusji, kryzysów (i ich przełamywania), dyscyplinarnej niemocy, zapaści, radykalnych zerwań i odnowień. Wyzwalają kreatywność, wskazują nowe ścieżki, odsłaniają nieznane obszary, dają pole do popisu niczym nieskrępowanej akademickiej wyobraźni, stoją za generacyjnymi woltami naukowców i – co ważne – wyznaczają centra oraz peryferie humanistycznego świata. Z drugiej strony, choć rola myślenia teoretycznego we współczesnej humanistyce jest trudna do zakwestionowania, można stawiać zasadne pytanie o to, czy w ostatnich zwłaszcza czasach teorie ukrywane pod mnożonymi nazwami paradygmatów i zwrotów badawczych zanadto nas nie krępują? Czy nie prowadzą nas na manowce czystego rozumu, odciągając od tego, co charakteryzować miało pierwotnie praktykę humanistyczną – nieskrępowaną, autorską interpretację Życia?

W tym kontekście warto zastanowić się czym są wkraczające dziś różnymi drogami do humanistyki przejawy „nowego empiryzmu”? Czy manifestacyjne wypowiedzenie przez Michała Pawła Markowskiego posłuszeństwa teorii literatury i wskazanie na czytanie jako podstawową czynność egzystencjalną, rzeczywiście czyni humanistę nieskrępowanym teoretycznymi przesądami? Czy gdy młode pokolenie antropologów kulturowych znajduje źródło tożsamości swej dyscypliny w doświadczeniu terenowym, nie wyraża ono zaledwie swej bezradności wobec postmodernistycznego eklektyzmu teorii interpretacyjnych oraz „intelektualizmu” awangardy mistrzów swej dyscypliny? Innymi słowy czy wezwania do porzucenia teorii w obliczu fiaska ich humanistycznej polifonii jest kolejną teoretyczną kreacją, czy może próbą odbudowy tradycji dawnej humanistyki? A może rzecz leży w wyważeniu proporcji – ile teorii w humanistyce, lub ile humanistyki w teorii?

Tak zakreślone pole skłania do postawienia szeregu pytań dotyczących zarówno roli jaką przypisuje się dziś teorii, jak i sposobowi jej konceptualizacji w humanistyce. Czym jest zatem

teoria w humanistyce i czy istnieje w ogóle teoria humanistyki? Czy możliwe jest myślenie humanistyczne bez teorii i czy teoria jest niezbędnym znakiem naukowości humanistyki? W jaki sposób wykorzystywana jest teoria w badaniach humanistów? Na jakim poziomie ujawnia się wpływ teorii w badaniach różnych dziedzin wiedzy? Jak formułowane są problemy badawcze, jak planowane a następnie realizowane są badania humanistyczne? Jaką rolę odgrywają w tym mody intelektualne, uznane autorytety i lokalne tradycje? Na ile świadomie wybieramy i uczestniczymy w określonych dyskursach i jaki jest poziom uteoretycznienia poszczególnych dyscyplin humanistycznych? W końcu czy humanistyka i podejmowane w niej praktyki wyglądają tak jak opisują to teorie?

Stawiając powyższe pytania chcemy poznać „od kuchni” pragmatykę polskich humanistów. Skłaniamy zatem do wnikliwej i szczerzej autorefleksji, obserwacji i interpretacji doświadczeń swego kręgu zawodowego. W tak określonej przestrzeni tradycyjnie oczekujemy na refleksje natury ogólnohumanistycznej, jak i uwzględniającej optykę partykularnych dyscyplin.

Zgłoszenia – referatów oraz osób chętnych do udziału w dyskusji – prosimy kierować do dnia 30 września 2014 r. na jeden ze wskazanych poniżej adresów (na krótkie abstrakty oczekujemy do 15 października). Organizatorzy przewidują przygotowanie publikacji pokonferencyjnej. Szacujemy, iż tegoroczna opłata konferencyjna wyniesie 350 zł i w całości przeznaczona będzie na pokrycie kosztów pobytu uczestników spotkania. Koszty podróży pokrywane są we własnym zakresie.

Dr hab. Marcin Brocki
Dr Adam Kola
Dr Jacek Kowalewski

Adresy e-mail do korespondencji:

jacek.kowalewski@uwm.edu.pl

adamkola@umk.pl